

WSPÓLNY KOMUNIKAT GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII I GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO

Komunikat dotyczący zwiększonej liczby padnięć ptaków z rodziny krukowatych, odnotowywanych na terenie miasta stołecznego Warszawy oraz ocena ryzyka występowania Gorączki Zachodniego Nilu u ludzi

Od połowy lipca br. na terenie miasta stołecznego Warszawy odnotowywana jest zwiększona śmiertelność ptaków dzikich głównie z rodziny krukowatych. Padłe ptaki lokalizowane były dotychczas w różnych dzielnicach miasta i dotyczyły w przeważającej części wron siwych (*Corvus cornix*). W dniu 24 lipca, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Warszawie pobrał próbki od 4 padłych sztuk pochodzących z terenu dzielnic Żoliborz, Mokotów oraz Praga Północna i skierował do badań w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach w kierunku wysoce zjadliwej grypy ptaków oraz rzekomego pomoru drobiu (choroby Newcastle). Dnia 25 lipca otrzymano ujemne wyniki badań.

Kolejne 7 próbek pobranych od ptaków z terenu dzielnic Ochota, Mokotów, Bielany, Praga Północna, Praga Północna, skierowano do badań, rozszerzając ich zakres o badania toksykologiczne w tym metale ciężkie i pestycydy oraz zakażenie wirusem Gorączki Zachodniego Nilu. W pięciu z siedmiu próbek pochodzących od wron siwych przekazanych do badania w PIW – PIB w Puławach w dniu 29 lipca 2024 roku z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Warszawie, stwierdzono obecność materiału genetycznego wirusa Gorączki Zachodniego Nilu (*WNV-West Nile virus*).

Uzyskane wyniki badań zostały przekazane do potwierdzenia przez Europejskie Laboratorium Referencyjne (Laboratoire de Santé Animale de Maisons-Alfort) w Paryżu.

Gorączka Zachodniego Nilu jest chorobą wirusową, odzwierzęcą, która zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. jest chorobą kategorii „E”, co oznacza, że dla tej jednostki chorobowej istnieje obowiązek powiadamiania i sprawozdawczości oraz obowiązek nadzoru. Nadzór polega na obserwacji stanu zdrowia i zachowania zwierząt oraz zwracanie uwagi na nietypową śmiertelność wśród zwierząt z gatunków koniowatych oraz ptaków.

Od początku 2024 roku na terenie Unii Europejskiej odnotowano 72 przypadki zakażenia zwierząt wirusem gorączki Zachodniego Nilu. Najwięcej zakażeń dotyczyło terytorium Włoch (33), Hiszpanii (8), Niemiec (8) oraz Austrii (7).

Głównym wektorem przenoszenia wirusa, w tym na ludzi, są owady hematofagiczne, czyli krwio pijne do których należą: kuczmany (*Ceratopogonidae*), meszki (*Simuliidae*), ślepaki (*Tabanidae*), komary (*Culicidae*), rzadko kleszcze (*Ixodidae*). Główną rolę w przenoszeniu wirusa odgrywają komary ze względu na plagowe występowanie w okresach wzmożonej aktywności (od wczesnego lata do późnej jesieni). Są to komary głównie z rodzaju *Culex* – biotypy *Culex pipiens pipiens* oraz *Culex pipiens molestus*, które występują w Polsce.

Wirus Gorączki Zachodniego Nilu jest obecnie najszerzej rozpowszechnionym flawiwirusem na świecie, ponieważ jego głównym rezerwuarem są ptaki, a podstawowym wektorem komary. Gospodarzami przypadkowymi są ludzie, konie i inne kręgowce, ulegający infekcji w wyniku ukąszenia przez zakażonego komara. Zachorowania u ptaków i ssaków występują częściej w okresach wysokiej temperatury oraz dużej wilgotności powietrza. W Polsce pierwsze informacje o występowaniu wirusa wśród ptaków pochodzą z lat 90 XX wieku. W latach 2005-2006

potwierdzono obecność przeciwciał przeciwko wirusowi u pojedynczych osób z województwa świętokrzyskiego i podlaskiego.

U większości ludzi (80%) zakażenie wirusem Gorączki Zachodniego Nilu ma przebieg bezobjawowy. Objawy występują tylko u ok. 20% zakażonych pacjentów, w tym, u jednej na ok. 150 osób zakażonych, choroba przebiega pod postacią neuroinfekcji z zajęciem centralnego układu nerwowego. Śmiertelność w tej postaci zakażenia wynosi około 10%.

Typowy okres inkubacji zakażenia wynosi 2–14 dni, średnio ok. 7 dni. Łagodna postać choroby charakteryzuje się nagłym początkiem z gorączką, bólami głowy, pleców, mięśni, czasami nudnościami, wymiotami, bólami brzucha i biegunką. U części pacjentów może wystąpić wysypka odropodobna lub grudkowa. Ostre objawy trwają 3–10 dni, ale dolegliwości bólowe i zmęczenie mogą utrzymywać się kilka tygodni.

Choroba neuroinwazyjna przebiega pod postacią zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenia mózgu, niekiedy porażenia wiotkiego. Zapalenie mózgu występuje częściej u osób starszych, a zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych – u dzieci.

Wirus nie przenosi się między ludźmi. Nie można zakazić się przez kaszel, kichanie, dotyk. Rzadko możliwe jest przeniesienie wirusa przez transfuzję krwi, przeszczep narządów, w warunkach laboratoryjnych oraz z matki na dziecko w okresie okołoporodowym lub podczas karmienia piersią.

W przypadku wystąpienia podejrzenia zakażenia wirusem Gorączki Zachodniego Nilu u człowieka, należy bezwzględnie skierować pacjenta do lekarza specjalisty chorób zakaźnych. W Polsce dostępna jest diagnostyka molekularna wirusa (Instytut Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni) a także badania serologiczne przeciwciał we krwi.

Najlepszym sposobem zapobiegania zakażeniem tym wirusem jest eliminacja owadów krwio pijnych ze środowiska oraz zmniejszenie ekspozycji na ukąszenia owadów krwio pijnych w wyniku stosowania indywidualnych środków ochrony. Indywidualne środki ochronne zmniejszające ryzyko ukąszeń przez komary to ubrania osłaniające części ciała narażone na ukąszenia, szczególnie w porze wieczornej, stosowanie mechanicznych barier przeciwko komarom w oknach i drzwiach mieszkań oraz stosowanie preparatów odstraszających komary (repelenty, elektrofumigatory, lampy owadobójcze i inne).

W aktualnej sytuacji ryzyko objawowych zakażeń u ludzi na terenie naszego kraju należy uznać za niskie.

Osobom zawodowo mającym kontakt z chorymi lub padłymi ptakami zaleca się stosowanie podczas kontaktu z potencjalnie zakażonym materiałem biologicznym rękawiczek jednorazowych, maseczek ochronnych na usta i nos oraz okularów ochronnych. Osoby postronne nie powinny dotykać padłych ptaków.

Zgłoszenia o odnalezionych padłych ptakach należy kierować do Miejskiego Centrum Kontaktów tel. 19 115. Ptaki wykazujące objawy chorobowe należy zgłaszać do EKO PATROLU Straży Miejskiej m.st. Warszawy tel. 986.

Warszawa, dnia 13 sierpnia 2024 r.